

Облік і оподаткування

УДК: 657.3:004.9

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17888053>

**Проблеми впливу цифрових технологій на якість та прозорість фінансової
звітності підприємств**

Антоненко Надія Василівна,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту,

Національний транспортний університет,

вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, м. Київ, 01010, Україна,

Scopus Author ID 57880027700,

e-mail: 3142206@gmail.com,

<https://orcid.org/0000-0003-1478-6668>

Карлова Ірина Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту,

Національний транспортний університет,

вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, м. Київ, 01010, Україна,

e-mail: irina_108@meta.ua,

<https://orcid.org/0000-0002-7943-1975>

Прийнято: 15.11.2025 | Опубліковано: 30.11.2025

Анотація: Метою статті є комплексне дослідження впливу цифрових технологій на якість і прозорість фінансової звітності підприємств та обґрунтування підходів до мінімізації пов'язаних з ними інформаційних ризиків. Методи дослідження ґрунтуються на аналізі й синтезі наукових джерел, критичному огляді публікацій, а також застосуванні структурно-логічного й системного підходів для побудови моделей та класифікації проблем. У

результаті узагальнено основні групи цифрових технологій (ERP-системи, хмарні сервіси, електронний документообіг, платформи бізнес-аналітики, роботизована автоматизація, електронні сервіси регуляторів) та виявлено їхній подвійний ефект. З одного боку, вони підвищують оперативність, доступність і аналітичний потенціал звітних даних. З іншого боку, посилюють кіберризики, створюють загрози спотворення достовірності, зіставності й прозорості показників. Систематизовано організаційні, методичні, технологічні, інформаційні, кадрові й етичні проблеми, що виникають під час цифровізації звітності та впливають на якість фінансової інформації. Запропоновано схему впливу цифрового середовища на етапи формування фінансової звітності. Побудовано узагальнену модель управління відповідними ризиками, яка поєднує нормативний, технологічний і компетентнісний рівні. Зроблено висновок, що ефективно використання цифрових рішень можливе лише за умови узгодження облікової політики з можливостями інформаційних систем, запровадження чітких внутрішніх регламентів і контрольних процедур, належного захисту даних та розвитку цифрових компетентностей облікового персоналу. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих підходів для удосконалення облікової політики, побудови систем внутрішнього контролю, управління інформаційними ризиками, а також для планування цифрової трансформації обліково-звітних процесів на вітчизняних підприємствах.

Ключові слова: фінансова звітність, цифрові технології, цифровізація обліку, прозорість звітності, інформаційні ризики, автоматизація облікових процесів, кібербезпека, цифрові компетентності бухгалтерів.

**Problems of the impact of digital technologies on the quality and transparency
of financial reporting of enterprises**

Nadiya Antonenko,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Audit,
National Transport University,
St. M. Omelyanovicha-Pavlenka, 1, m. Kyiv, 01010, Ukraine,
Scopus Author ID 57880027700,
e-mail: 3142206@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-1478-6668>

Iryna Karlova

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Audit,
National Transport University,
St. M. Omelyanovicha-Pavlenka, 1, Kyiv, 01010, Ukraine
e-mail: irina_108@meta.ua,
<https://orcid.org/0000-0002-7943-1975>

Abstract: The purpose of the article is a comprehensive study of the impact of digital technologies on the quality and transparency of financial reporting of enterprises and the justification of approaches to minimizing the information risks associated with them. The research methods are based on the analysis and synthesis of scientific sources, a critical review of publications, as well as the application of structural-logical and systems approaches to building models and classifying problems. As a result, the main groups of digital technologies (ERP systems, cloud services, electronic document management, business analytics platforms, robotic automation, electronic services of regulators) are summarized and their dual effect is revealed. On the one hand, they

increase the efficiency, accessibility and analytical potential of reporting data. On the other hand, they increase cyber risks, create threats to the distortion of the reliability, comparability and transparency of indicators. Organizational, methodological, technological, information, personnel and ethical problems that arise during the digitalization of reporting and affect the quality of financial information are systematized. A scheme of the influence of the digital environment on the stages of financial reporting formation is proposed. A generalized model of relevant risk management is built, which combines the regulatory, technological and competence levels. It is concluded that the effective use of digital solutions is possible only if the accounting policy is coordinated with the capabilities of information systems, the introduction of clear internal regulations and control procedures, proper data protection and the development of digital competencies of accounting personnel. The practical significance of the results obtained lies in the possibility of using the proposed approaches to improve accounting policy, build internal control systems, manage information risks, as well as for planning the digital transformation of accounting and reporting processes at domestic enterprises.

Keywords: financial reporting, digital technologies, digitalization of accounting, transparency of reporting, information risks, automation of accounting processes, cybersecurity, digital competencies of accountants.

Постановка проблеми. Становлення цифрової економіки зумовлює активне впровадження цифрових технологій у систему обліку та фінансової звітності підприємств. Використання хмарних сервісів, інтегрованих облікових систем, електронного документообігу, аналітичних платформ і засобів автоматизації суттєво підвищує швидкість обробки даних, їх доступність для користувачів, розширює можливості аналізу та прийняття управлінських рішень. Водночас це супроводжується появою нових ризиків і викликів для забезпечення якості та прозорості фінансової звітності, які не повною мірою враховані у

сучасних методичних підходах, нормативно-правовому забезпеченні та практиці корпоративного управління.

Нині відсутня єдність у трактуванні впливу цифрових технологій на характеристики фінансової звітності, зокрема на її якість, прозорість, порівнянність і надійність. Недостатньо дослідженими залишаються питання стандартизації цифрових форматів фінансової інформації, організації внутрішнього контролю в умовах автоматизованих систем, управління інформаційними ризиками та кіберзагрозами, а також впливу рівня цифрових компетентностей облікового персоналу на кінцеві показники звітності. Це зумовлює розрив між потенційними перевагами цифрових рішень та реальними результатами їх впровадження на підприємствах.

Отже, постає науково-практична задача ідентифікації та систематизації проблемних аспектів впливу цифрових технологій на якість та прозорість фінансової звітності підприємств, а також обґрунтування підходів до їх мінімізації. Її розв'язання є необхідною передумовою формування дієвих рекомендацій для удосконалення методичного, організаційного та нормативного забезпечення процесів цифровізації фінансової звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових праць свідчить про те, що питання якості та прозорості фінансової звітності підприємств традиційно розглядаються переважно в площині методики складання, дотримання вимог стандартів та інформаційних потреб користувачів. Для прикладу, стаття О.В. Будько та Ю.Г. Губського [1] щодо формування консолідованої фінансової звітності підприємства має переважно концептуальний характер. Хоча автори ґрунтовно розкривають загальні методичні положення, проте вони майже не підкріплюють їх докладними прикладами розрахунків чи кейсами конкретних груп. А це істотно звужує практичну цінність роботи для фахівців. У монографії «Обліково-аналітичне забезпечення менеджменту підприємства» [2] Загородній А.Г. і Партин Г.О. акцентують увагу на відповідності звітності вимогам національних стандартів,

інформативності та зрозумілості для користувачів, однак цифрові аспекти трансформації звітності та їхній вплив на якість інформації висвітлюються опосередковано. Аналогічно, у праці І.І. Сахарцевої, цифрові технології переважно розглядаються як інструмент технічної реалізації облікових процедур, без глибокої оцінки їхнього впливу на прозорість та порівнянність фінансової інформації [3]. У статті В. Малікова, Л. Новіченко та Н. Стойки [4] підкреслено тенденцію до масового електронного подання звітів, що надає роботі вагомого прикладного значення. Водночас дослідження не пропонує власної методики оцінювання якості звітності.

Питання цифровізації обліку та звітності більш прицільно розглядаються в роботах, присвячених цифровим технологіям в обліку, аудиті й оподаткуванні. У статті Кулинич М.Б., Матвійчук І.О., Сафарова А.Т., Герасименко Т.О. [5] узагальнено основні види цифрових рішень, що застосовуються в обліковій практиці, зокрема інтегровані облікові системи, хмарні сервіси, електронний документообіг, аналітичні платформи та спеціалізоване програмне забезпечення. Наголошено на перевагах цифрових технологій для автоматизації облікових процесів, проте питання їх впливу саме на якісні характеристики звітності залишаються недостатньо деталізованими. С.І. Головацька у статті [6] аналізує актуальні аспекти впровадження електронних систем, зокрема перехід до електронного документообігу, використання автоматизованих облікових програм і подання звітності в електронному форматі. Однак вплив забезпечення захисту даних, надійності програмних продуктів, сумісності інформаційних систем на прозорість фінансової звітності розглядається в загальному контексті, без розроблення системних підходів до оцінювання змін у якості інформації.

Суттєвий внесок у дослідження трансформації звітності в умовах цифрової економіки зробили праці С.М. Співака та співавторів [7, 8]. У статті [7] акцентовано увагу на зміні вимог до структури, змісту та формату подання звітності під впливом електронних сервісів, хмарних технологій та онлайн-платформ взаємодії з контролюючими органами. Автори зазначають як позитивні

ефекти (підвищення оперативності, доступності інформації), так і низку проблем: залежність від технічної інфраструктури, необхідність адаптації нормативної бази, ризику втручання в інформаційні системи. В іншій публікації С.М. Співак, Т.М. Королук та О.П. Дерейчук [8] аналізують роль належної організації інформаційних потоків, узгодження внутрішніх регламентів із вимогами цифрового середовища. Однак проблематика якості та прозорості звітності під впливом цифрових технологій не виступає центральним предметом аналізу.

Окремий напрям досліджень пов'язаний із розкриттям ролі фінансової звітності у системі управління підприємством та забезпеченні його фінансово-економічної безпеки. У роботі О. Дубинської [9] фінансова звітність розглядається як ключове джерело інформації для оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки, обґрунтування управлінських рішень і виявлення загроз [9]. Авторка акцентує увагу на аналітичному потенціалі звітності, необхідності її повноти й достовірності, однак проблеми, пов'язані з цифровізацією процесів збору, обробки та подання даних, окреслюються лише в загальних рисах. Дослідження О. Добровольської, М. Кравченко та О. Даніленко розкриває фінансову звітність як елемент системи управління підприємством, що забезпечує інформаційне підґрунтя для планування, контролю та аналізу [10]. Автори підкреслюють роль своєчасності й прозорості звітних даних, однак цифрові технології згадуються без глибокого аналізу пов'язаних з ними ризиків та викликів.

Питання розвитку звітності підприємств у контексті поєднання національних вимог та зарубіжного досвіду розглянуто у статті М. Яструбського та С. Чжена [11]. В ній цифрові технології, розглядаються як інструмент реалізації нових форматів звітності, тоді як пов'язані з ними інформаційні ризики, проблеми забезпечення якості даних, їхньої цілісності та можливості маніпулювання залишаються поза фокусом дослідження.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний науковий доробок у сфері формування та аналізу фінансової звітності, а також активний розвиток досліджень з цифровізації обліку, низка аспектів загальної проблеми залишається недостатньо опрацьованою. Передусім не отримала належного висвітлення системна оцінка того, як конкретні цифрові технології (хмарні сервіси, інтегровані ERP-системи, електронний документообіг, аналітичні платформи, інструменти автоматизованого аудиту) змінюють якість і прозорість фінансової звітності підприємств. У більшості праць цифрові рішення описуються як нейтральний або однозначно позитивний чинник, тоді як їхній подвійний ефект – одночасне зростання оперативності інформації й посилення інформаційних та кіберризиків – розкритий фрагментарно. Недостатньо дослідженими залишаються питання забезпечення зіставності показників за умов частих оновлень програмних продуктів і зміни форматів даних, впливу алгоритмів автоматичного заповнення й трансформації звітності на можливість маніпулювання інформацією, а також ролі цифрових компетентностей персоналу у формуванні кінцевої якості звітності. Практично поза увагою науковців перебуває розроблення інтегрованого підходу до ідентифікації, класифікації та кількісної оцінки ризиків, пов'язаних із цифровими технологіями у процесі підготовки фінансової звітності, що зумовлює розрив між потенціалом цифрових рішень і реальним рівнем прозорості звітності підприємств.

Недостатньо висвітленими залишаються особливості впровадження цифрових технологій у фінансову звітність підприємств та вплив нормативної нестабільності й ресурсних обмежень на її прозорість. Відсутні цілісні підходи до поєднання вимог щодо якості звітності з інструментами управління інформаційними ризиками й побудови внутрішнього контролю в цифровому середовищі, що й зумовлює потребу подальших досліджень.

Формулювання цілей статті. Метою статті є комплексне дослідження впливу цифрових технологій на якість та прозорість фінансової звітності

підприємств у сучасних умовах цифрової економіки. Стаття спрямована на ідентифікацію, систематизацію та критичний аналіз ключових проблем їх упровадження, що впливають на достовірність, повноту, зіставність і відкритість звітних показників. Додатковою ціллю є обґрунтування науково-практичних рекомендацій щодо мінімізації інформаційних та кіберризиків, удосконалення організаційного, методичного й нормативного забезпечення процесів підготовки фінансової звітності з використанням цифрових рішень. Передбачається сформуванню цілісного підходу до оцінювання впливу цифрових технологій на якісні характеристики звітності на різних етапах її формування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна цифрова економіка кардинально змінює підходи до формування, подання та використання фінансової звітності підприємств. Цифрові технології роблять обробку даних швидшою, зручнішою та доступнішою, однак одночасно посилюють інформаційні та кіберризики, впливають на якість та прозорість звітної інформації. Тому аналіз їхнього впливу доцільно здійснювати крізь призму тих якісних характеристик фінансової звітності, які закріплені в національних і міжнародних стандартах: доречності, правдивого подання, зіставності, можливості перевірити, своєчасності та зрозумілості, а також через категорію прозорості як ступеня відкритості інформації для користувачів. У цифровому середовищі ці характеристики набувають додаткового змісту. З одного боку, інтегровані облікові системи, онлайн-кабінети, хмарні платформи і сервіси електронної подачі звітності забезпечують оперативне формування показників, постійний доступ до них та швидкий обмін даними. З іншого боку, складні алгоритми автоматизованої обробки, часті оновлення програмних продуктів, різні формати файлів та інтеграційні рішення можуть створювати нові джерела спотворень, які важко виявити традиційними методами контролю. Важливо не лише оцінювати зміст звітності, а й аналізувати архітектуру цифрового середовища, у якому вона формується. На цій основі доцільно виділити узагальнену схему впливу цифрових технологій на якість і прозорість фінансової

звітності. Вона складається з трьох логічно пов'язаних блоків, взаємодію яких ілюструє рис. 1.

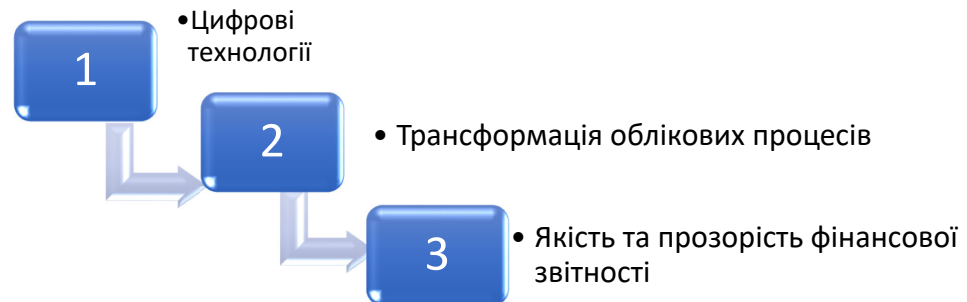

Рис. 1. Концептуальна схема впливу цифрового середовища на якість та прозорість фінансової звітності підприємств

Джерело: створено авторами на підставі [5, 6]

У першому блоці зосереджені конкретні цифрові рішення, які застосовуються в обліково-звітному процесі. До них належать інтегровані облікові системи та ERP-платформи, хмарні сервіси обліку і зберігання даних, системи електронного документообігу, платформи бізнес-аналітики, засоби роботизованої автоматизації процесів, електронні сервіси регуляторів та контролюючих органів. Другий блок відображає трансформацію процесів збору, обробки, узгодження та агрегування первинних даних під впливом цих технологій. Третій блок акумулює результат цієї трансформації в площині якісних характеристик фінансової звітності.

Щоб конкретизувати вплив цифровізації, важливо структурувати основні групи технологій, які найчастіше використовуються у практиці підприємств. Узагальнена характеристика впливу основних груп цифрових технологій на якість та прозорість фінансової звітності представлена у табл. 1.

Інтегровані облікові системи та ERP-рішення формують єдиний інформаційний простір підприємства, дозволяють уникати дублювання введення даних і забезпечують наскрізний рух інформації від первинного документа до звітної форми.

Таблиця 1

Основні групи цифрових технологій та їх потенційний вплив на якість і прозорість фінансової звітності

Група технологій	Приклади	Позитивний вплив	Потенційні ризики для якості та прозорості
Інтегровані облікові системи, ERP	BAS, SAP, Oracle, Microsoft Dynamics	Єдиний інформаційний простір, менше дублювань	Помилки налаштувань, «чорні ящики» алгоритмів
Хмарні сервіси обліку	Хмарні платформи обліку, онлайн-кабінети	Доступність, оперативне оновлення даних	Залежність від провайдера, ризики втрати/витоку даних
Електронний документо-обіг	EDI, електронні накладні, е-акти	Скорочення помилок введення, швидкість узгодження	Формальні підписи без реальної перевірки змісту
Аналітичні та BI-платформи	Power BI, Tableau, Qlik	Поглиблена аналітика, візуалізація	Ризик підміни аналітики візуальними ефектами
RPA та автоматизоване заповнення	Боти, макроси, скрипти	Зменшення ручної роботи, менше технічних помилок	Тиражування помилок алгоритму, складність відстеження
Е-сервіси регуляторів	Електронна подача звітності, е-кабінети	Прискорення подання та обробки звітності	Обмежені формати, жорстка стандартизація без гнучкості

Джерело: створено авторами на основі аналізу [12, 13]

Хмарні сервіси роблять облік та звітність географічно незалежними, забезпечують віддалений доступ до баз даних і автоматичне оновлення програм. Системи електронного документообігу скорочують час узгодження документів і зменшують кількість помилок, пов'язаних з ручним перенесенням інформації. Аналітичні платформи бізнес-аналітики дозволяють поглиблювати аналіз звітних показників і подавати їх у візуальній формі. Роботизована автоматизація процесів забезпечує масове виконання рутинних операцій за заданими алгоритмами. Електронні сервіси регуляторів прискорюють процес подання та обробки фінансової звітності.

Дані табл. 1 демонструють подвійний характер впливу цифрових технологій. Кожна з цих технологій має потенціал щодо підвищення якості та прозорості звітності, але за відсутності належної організації, внутрішнього контролю та підготовки персоналу може стати джерелом нових спотворень

інформації. Таблиця містить шість рядків, у кожному з яких описується певна група технологій. Для інтегрованих облікових систем і ERP-рішень зазначено, що вони забезпечують єдиний інформаційний простір і зменшують дублювання даних, але при некоректних налаштуваннях можуть перетворитися на так званий «чорний ящик», коли користувачі не розуміють логіки формування показників. Для хмарних сервісів підкреслюється їхня доступність і оперативність в оновленні даних та одночасно наголошується на їх залежності від постачальника і ризику втрати або витоку інформації. У рядку про електронний документообіг увагу зосереджено на скороченні помилок введення і прискоренні узгоджень, але зазначено небезпеку формального підписання документів без реального аналізу змісту. Для аналітичних платформ показано поєднання переваг глибокої аналітики і ризику підміни суті звітності візуальними ефектами. Роботизована автоматизація описується як інструмент зменшення ручної праці і технічних помилок, але наголошується, що помилка в алгоритмі тиражується у великих обсягах. Останній рядок, присвячений електронним сервісам регуляторів, фіксує прискорення подання звітності та одночасно жорстку стандартизацію форматів, яка не завжди дає змогу повноцінно розкрити суттєву інформацію.

Для ілюстрації доцільно побудувати стрічкову діаграму (рис.2), на якій по осі X буде відображена умовна оцінка потенціалу покращення якості та ризиків (наприклад, за шкалою від 1 до 5), а по осі Y буде відображено групи технологій. Це дозволить наочно показати, що ті самі рішення мають одночасно високий позитивний потенціал та високий рівень ризику (ERP-системи, хмарні сервіси, ВІ-платформи).

Рис.2 демонструє, що найбільший потенціал підвищення якості звітності мають інтегровані системи, хмарні рішення та аналітичні платформи, однак саме вони пов'язані і з найвищими ризиками спотворення інформації, якщо відсутні належні механізми налаштування та контролю.

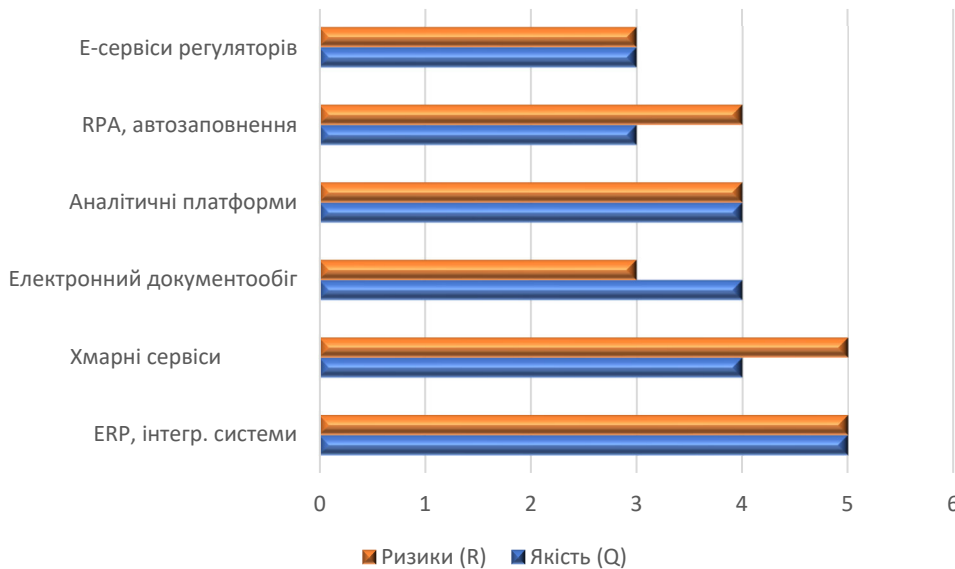

Рис. 2. Порівняння потенціалу покращення якості та рівня ризиків для основних груп цифрових технологій (умовні оцінки)

Джерело: створено авторами на підставі [13, 14]

Проблеми, які виникають під впливом цифрових технологій, мають різну природу, але взаємопов'язані між собою. Їх можна згрупувати на організаційні, методичні, технологічні та інформаційні, а також кадрові й етичні. Організаційні проблеми проявляються у відсутності чітких внутрішніх регламентів, дублюванні функцій між підрозділами, слабкій координації між бухгалтерською та ІТ-службою, що веде до затримок у формуванні звітності, суперечливості даних і зростання кількості помилок. Методичні проблеми пов'язані з невідповідністю облікової політики можливостям та обмеженням цифрових систем, зі спрощеними алгоритмами відображення складних операцій, що призводить до формального дотримання стандартів при фактичному спотворенні змісту звітних показників. Технологічні та інформаційні проблеми охоплюють збої в роботі систем, вразливість до кіберзагроз, некоректні налаштування довідників і алгоритмів, складності міграції даних між різними програмними продуктами. Кадрові й етичні проблеми проявляються у низькому рівні цифрових компетентностей облікового персоналу, надмірній залежності від

окремих ІТ-фахівців, конфліктах інтересів і можливого свідомому викривленні звітності.

Зведена характеристика цих груп проблем та їхній вплив на якість фінансової звітності наведена в табл. 2.

Таблиця 2

Основні групи проблем впливу цифрових технологій на фінансову звітність підприємств

Група проблем	Сутність проявів	Які характеристики страждають	Можливі наслідки
Організаційні	Відсутність регламентів, дублювання функцій, слабка координація ІТ та бухгалтерії	Своєчасність, узгодженість	Затримки, суперечливі дані, збільшення помилок
Методичні	Невідповідність облікової політики можливостям систем, спрощені алгоритми	Правдиве подання, порівнянність	Формальне дотримання стандартів при зміні, що спотворює
Технологічні та інформаційні	Збої систем, вразливість до кіберзагроз, некоректні налаштування, міграція даних	Достовірність, цілісність, можливість перевірити	Втрата даних, нерепрезентативні показники, маніпуляції
Кадрові й етичні	Низькі цифрові компетентності, залежність від ІТ-фахівців, конфлікт інтересів	Прозорість, зрозумілість, довіра	Викривлення звітності, зниження довіри користувачів

Джерело: створено авторами на підставі [14, 15]

У першому рядку таблиці описано організаційні проблеми, які впливають на своєчасність та узгодженість звітних даних і можуть призвести до затримок, суперечливих показників та збільшення обсягу виправлень. У другому рядку викладено зміст методичних проблем, що підривають правдиве подання та порівнянність, спричиняючи ситуації, коли формально правильні показники не відображають економічної сутності операцій. Третій рядок присвячено технологічним та інформаційним проблемам, які впливають на достовірність та цілісність інформації. Вони створюють загрозу використання

нерепрезентативних показників, втрати або маніпулювання даними. У четвертому рядку окреслено кадрові й етичні проблеми, що знижують прозорість і зрозумілість звітності та підривають довіру користувачів.

Для ілюстрації умовного співвідношення цих груп проблем можна використати кругову діаграму, яку наведено на рис. 3.

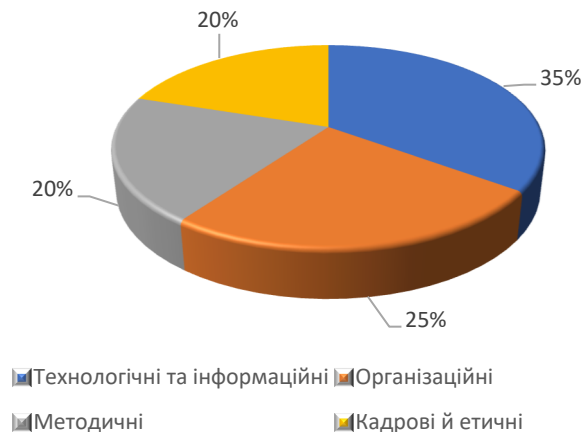

Рис. 3. Умовна структура основних груп проблем впливу цифрових технологій на фінансову звітність підприємств, %

Джерело: створено авторами на основі [13, 15]

Найсуттєвіша трансформація під впливом цифрових технологій відбувається у сфері окремих якісних характеристик фінансової звітності. Достовірність і правдиве подання з одного боку виграють від автоматизованих розрахунків та зменшення арифметичних помилок, а з іншого залежать від коректності налаштування алгоритмів, особливо під час відображення складних господарських операцій. Зіставність ускладнюється через часті оновлення програмного забезпечення, зміну довідників і форматів даних, що без документації може призводити до формально однакових, але методично різних показників у часі. Своєчасність, як правило, істотно покращується; однак за відсутності вбудованих контрольних процедур існує ризик, що звітність формуватиметься швидко, але без достатньої перевірки первинних даних. Прозорість та зрозумілість виграють від використання візуалізацій і аналітичних панелей, проте за умови недостатнього розкриття методів, припущень і суджень

користувачі можуть отримувати привабливі, але змістовно неповні повідомлення. Умовна оцінка впливу цифрових технологій на основні якісні характеристики звітності (від 0 до 5 балів) наведена у табл. 3, де для кожної характеристики відображено два показники: посилення позитивного ефекту і ризик погіршення.

Таблиця 3

Умовний вплив цифрових технологій на якісні характеристики фінансової звітності

Характеристика	Позитивний ефект, бали	Ризик погіршення, бали
Своєчасність	5	2
Доступність	5	3
Достовірність	4	4
Зіставність	3	4
Прозорість	4	4

Джерело: створено авторами на підставі [13, 14, 15]

Така схема демонструє, що своєчасність та доступність інформації практично завжди покращуються, тоді як достовірність, зіставність і прозорість знаходяться в зоні підвищеного ризику і потребують посиленого контролю.

Для мінімізації виявлених проблем доцільно розглядати управління впливом цифрових технологій на фінансову звітність як цілісну систему. В її межах слід поєднувати нормативний, технологічний і кадрово-компетентнісний рівні. На першому рівні формуються вимоги стандартів, внутрішні регламенти, політики інформаційної безпеки та внутрішнього контролю. На другому рівні визначається архітектура інформаційних систем, налаштування програмних продуктів, механізми контролю доступу і фіксування операцій. На третьому рівні формуються цифрові компетентності бухгалтерів, ІТ-фахівців, внутрішніх аудиторів і організується міжфункціональна взаємодія.

Узагальнений вигляд такої моделі наведено на рис. 4.

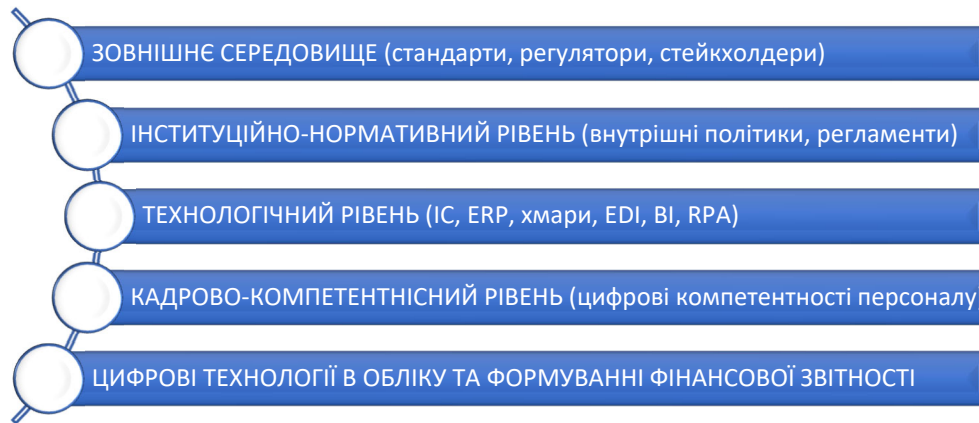

Рис. 4. Узагальнена модель управління впливом цифрових технологій на якість та прозорість фінансової звітності підприємств

Джерело: створено авторами

Висвітлений матеріал показує, що цифрові технології не можуть розглядатися тільки виключно як технічний чинник. Вони впливають на всі елементи системи формування та використання фінансової звітності, і тому потребують комплексного управління, що поєднує методичні, організаційні, технологічні та кадрові рішення. Це створює теоретичне й практичне підґрунтя для подальшої розробки інструментів оцінювання та мінімізації ризиків, пов'язаних із цифровізацією фінансової звітності підприємств.

Висновки. Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що цифрові технології стали ключовим чинником трансформації системи формування фінансової звітності підприємств. Вони істотно підвищують оперативність, доступність та аналітичний потенціал звітних даних, однак одночасно загострюють ризики спотворення їх достовірності, зіставності та прозорості. Проблеми виникають не лише через технічні збої чи вразливість інформаційних систем, а й через недосконалість облікової політики, слабку регламентацію внутрішніх процедур, недостатній рівень цифрових компетентностей персоналу та відсутність належних вбудованих контрольних механізмів.

Ефективне використання цифрових рішень у сфері фінансової звітності потребує системного підходу, який поєднує нормативне, технологічне й

організаційно-кадрове забезпечення. Підприємствам доцільно переглядати облікову політику з урахуванням можливостей цифрових систем, посилювати внутрішній контроль і управління інформаційними ризиками, а також інвестувати в підвищення кваліфікації бухгалтерів та ІТ-фахівців.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розроблення практичних методик оцінювання впливу цифровізації на якість фінансової звітності та інструментів мінімізації пов'язаних з нею ризиків.

Список використаних джерел

1. Будько О.В., Губський Ю.Г. Особливості формування консолідованої фінансової звітності підприємства. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2023. Вип. 2(7). С. 92–98.
2. Загородній А.Г., Партин Г.О. Обліково-аналітичне забезпечення менеджменту підприємства : монографія. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2022. 248 с.
3. Сахарцева І.І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами національних стандартів України. Запоріжжя: ЗДІА, 2020. 768 с.
4. Маліков В.В., Новіченко Л.С., Стойка Н.С. Бухгалтерська звітність: вимоги та складові. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 57.
5. Кулинич М.Б., Матвійчук І.О., Сафарова А.Т., Герасименко Т.О. Діджиталізація обліку, аналіз та оподаткування в системі управління підприємством. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. 2021. Вип. 64. С. 57–63.
6. Головацька С.І. Системи електронного обліку і звітності підприємств: актуальні аспекти. *Підприємництво і торгівля*. 2021. Вип. 32. С. 11–16.
7. Співак С.М., Королюк Т.М., Ковальчук І., Шаюк М. Особливості складання звітності підприємств в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник*. Тернопіль, 2024. Т. 91, № 6. С. 87–94.

8. Співак С.М., Королюк Т.М., Дерейчук О.П. Організаційні аспекти та інформаційне забезпечення процесу формування звітності підприємств. *Галицький економічний вісник. Тернопіль*, 2024. Т. 87, № 2. С. 116–121.
9. Дубинська О. Визначення рівня фінансово-економічної безпеки на підставі аналізу фінансової звітності підприємства. *Таврійський науковий вісник. Серія : Економіка*. 2021. № 5. С. 112–122.
10. Добровольська О., Кравченко М., Даніленко О. Фінансова звітність як елемент системи управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 32.
11. Яструбський М., Чжен С. Тенденції розвитку звітності підприємств: національні вимоги та зарубіжний досвід. *Київський економічний науковий журнал*. 2023. № 2. С. 69–75.
12. Танасійчук А.М., Поліщук І.І. Особливості застосування цифрових технологій у маркетинговій діяльності підприємства. *Modern Economics*. 2023. № 39. С. 138–145.
13. Барченко Н., Любчак В., Кубатко О., Чорток М., Хе Ц. Управління розвитком цифрових технологій в Україні та ЄС. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 9. С. 9–18.
14. Безручук С.Л., Грабчук І.Л. Основні концепції впливу цифровізації на якість бухгалтерського обліку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 4(98). С. 69–74.
15. Яременко Л.М., Макарчук І.М., Малишко В.В. та ін. Особливості подання електронної звітності в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 24. С. 41–46.